

Akademikerne

Vår ref: TS

Oslo 8. mai 2017

Innspill til Perspektivmeldingen

I Perspektivmeldingen pekes det på at produktivitsutviklingen i Norge fra 2005 til 2015 har vært bekymringsfull. Små forskjeller i nivået på produktivitsveksten vil over år gi store forskjeller i levestandard. For å kunne videreføre og utvikle velstand og velferd må produktivitsveksten tilta både i privat og offentlig sektor. Regjeringen peker blant annet på høy kompetanse, god omstillingsevne og en effektiv næringspolitikk som viktige grep for å øke produktiviten.

Vi har nedenfor kommentert utvalgte konkrete tiltak på disse områdene vi mener må iverksettes for å bidra til økt produktivitet og fremtidig konkurransekraft.

En stor og kompetent arbeidsstyrke

Regjeringen peker på at høy kompetanse setter oss i stand til å ta i bruk nye produksjonsmetoder og effektivisere produksjon. Et godt utdanningsssystem og høy forsknings- og utviklingsinnsats er derfor avgjørende.

Etter- og videreutdanning for høyutdanningsgruppene

Teknologer og realister har en kjernekompetanse innen mange av de områder som vi i fremtiden er avhengig for å skape ny næringsvirksomhet, effektivisere offentlig sektor og ivareta nasjonale interesser i et stadig mer digitalisert samfunn. Tekna er glad for at regjeringens *Nasjonale kompetansepolitisk strategi for 2017-2021* også har fokus på høyutdanningsgruppene. Med de store endringer vi har i arbeidsmarkedet, har også de med høyere utdanning behov for å hele tiden fornye og bygge på en allerede høy utdanning for å svare på arbeidslivets behov. Det er derfor viktig at det også for denne gruppen utvikles gode muligheter for etter- og videreutdanning, omstillingsordninger og fleksibilitet og relevans i innholdet av tilbud tilpasset denne gruppen. Tekna vil søke finne gode forslag til tiltak for å møte høyutdanningsgruppene.

Behov for å styrke IKT-kompetanse

Digitalisering gir økt produktivitet og konkurransekraft, og krever tilgang på kompetanse. Tekna mener Regjeringen må tar et ansvar for å sikre at nasjonen har tilstrekkelig antall høyt utdannede innen IKT for å møte det stadig mer automatiserte og digitaliserte arbeidsmarkedet. Flere rapporter,

NOUer og Stortingsmeldinger peker i retning av at det er behov for betydelig styrking av våre kompetansemiljøer i utdanningsinstitusjonene, forskningsmiljøene og i næringslivet innenfor IKT generelt og sikkerhet/sårbarhet spesielt.

Tekna mener det er nødvendig med en gjennomgang av IKT-studiene. Det bør særlig undersøkes i hvilken grad vi gjennom forskningen og utviklingen av nasjonale kompetansemiljøer er i stand til å ivareta vitale IKT-interesser innen sikkerhet og om vi kan klare håndtere utfordringer med kritisk digital infrastruktur og den sårbare situasjon vi er i, med den forsknings- og kompetansepolitikken vi har i dag.

NOKUT eller andre egnede aktører bør gis oppdrag for å iverksette en større gjennomgang av studietilbudet ved våre høyskoler og universitet. Dette gjelder særlig høyere grads studier.

God omstillingsevne

Vekst forutsetter evne til omstilling både internt i bedrifter og for den enkelte arbeidstaker. Det krever en arbeidsstyrke som er mobil mellom bedrifter, næringer og geografiske områder.

Oppskalering av teknologioverføringsprogrammet i Forskningsrådet

Abelia, Norsk Industri, Norsk Olje og Gass og Tekna lanserte i 2015 ideen om å etablere et statlig finansiert teknologioverføringsprogram. Programmet skal bidra til å løfte teknologi og ideer mellom virksomheter, bransjer og sektorer andre sektorer, som for eksempel fra olje og gass til fornybar energi, havbruk, tjenestesektoren, romfart og helse. «Idélab», som er den norske oversettelsen av *Sand pit*, er en utprøvd metode som bygger på erfaringer fra over 60 gjennomføringer i det engelske forskningsrådet. Forskningsrådet har fått midler og iverksatt programmet knyttet til teknologioverføring i havnæringene. I 2017 er det knyttet det 25. mill. kroner til programmet. Skal programmet kunne ruller ut i full skala med etablering også av regionale program, må det settes av 120 mill. til formålet. Forskningsrådet melder om svært gode erfaringer med programmet knyttet til havnæringene.

I Perspektivmeldingen løfter Regjeringen frem teknologi- og kompetanseoverføring fra olje og gass til andre områder som et prioritert område. Da må det legges til rette for dette i virkemiddelapparatet.

Økte muligheter for utdanning under dagpengeordningen

Et økende antall høyt utdannede arbeidsledige ønsker og trenger faglig påbygning for å kvalifisere seg til nytt arbeid. Dagens regler er imidlertid til hinder for kompetanseheving for arbeidsledige med høy utdanning. Dagpengeregelverket virker slik at personer som vil ta poenggivende påbyggingskurs blir trukket i dagpenger. Dette svekker målsetningen om høy mobilitet i arbeidsmarkedet. Tekna vil fjerne setningen «*Enhver deleksamen regnes i denne sammenheng som del av et lengre utdanningsløp*» fra Dagpengeforskriften §4.3b. Vi mener dette vil åpne for nødvendig kompetansebygging, samt opprettholde et klart og tydelig skille mellom å studere og være arbeidssøkende.

Effektiv nærings- og arbeidslivspolitik

I Regjeringens strategi legges det vekt på en effektiv næringspolitikk og at offentlige reguleringer må utformes slik at en unngår innlåsing av arbeidskraft og legge til rette for at nye bedrifter og nye arbeidsplasser kommer til.

Næringsspesifikk satsing

Norge har verdensledende teknologimiljøer blant annet innenfor olje og gass, energi, prosessindustri og maritim sektor. Vi har tilgang på fornybar energi og store naturressurser innenfor fisk, sjømat, mineraler og trevirke. Dette gir Norge kompetansemessige og naturgitte fortrinn. Samtidig står vi midt inne i en digitalisering av samfunnet. Det er dermed viktig at vi har en aktiv næringspolitikk rettet mot å utvikle disse områdene. Tekna mener følgende områder bør vektlegges i næringspolitikken framover:

- Havrom
- Energi
- Helse/bioteknologi
- IKT

Virkemiddelapparatet må ha et større fokus på vekstbedrifter

Vekstbedrifter er nøkkelen til flere arbeidsplasser. Virkemiddelapparatet må derfor satse mer på bedrifter med vekstpotensial, spesielt virksomheter med internasjonale muligheter. Selskap som har lange og krevende kommersialiseringsløp må i større grad få mulighet til å søke og motta risikolån. Styrer og ledere må ha kompetanse om teknologi, spesielt viktig vil kompetanse innenfor IKT være viktig fremover.

Lovfesting av permitteringsreglene

Tekna mener permitteringsreglene må lovfestes. En slik lov bør dekke grunnlaget for å permittere, vilkår for bruken av permittering og fremgangsmåten ved permittering. Lovfesting vil bidra til mer tydelighet om hvilke regler som gjelder ved permittering og større sammenheng mellom dagpengereguleringen og permitteringsregelverket. Tekna mener at følgende elementer bør presiseres i en lovfesting:

- Krav om at det må gjennomføres individuelle drøftingsmøter før den enkelte blir permittert, ref. arbeidsmiljøloven § 15-1
- Rett til å kreve forhandlingsmøte ved tvist om sakligheten av permitteringen, etter arbeidsmiljølovens § 17-3
- Rett til å ta ut søksmål etter arbeidsmiljølovens særlige prosessregler

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Ivar Horneland Kristensen
Generalsekretær